

**Τελετή αναγόρευσης της Αυτού Θειοτάτης Παναγιότητας, του Αρχιεπισκόπου
Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης και Οικουμενικού Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίου σε
Επίτιμο Διδάκτορα του Τμήματος Συντήρησης Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης του
Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής**

**Παρουσίαση του Έργου του Οικουμενικού Πατριάρχη από την Καθ. Σρτεφάνια
Χλουβεράκη**

Την εβδομάδα αυτή, 9-15 Οκτωβρίου, εορτάζονται οι **Ευρωπαϊκές Ημέρες Συντήρησης** της Πολιτιστικής Κληρονομιάς με πλήθος εκδηλώσεων σε όλη την Ελλάδα και τις χώρες της Ευρώπης, και είναι ευτυχής συγκυρία ότι μέσα στο εορταστικό αυτό πνεύμα λαμβάνει χώρα η σημερινή τελετή για την απονομή του τίτλου του Επίτιμου Διδάκτορα στον Οικουμενικού μας Πατριάρχη. Ο Παναγιότατος, σε λίγες ημέρες, στις 22 Οκτωβρίου, συμπληρώνει 32 έτη διακονίας στον αρχαιότερο θεσμό της ορθοδοξίας, το Οικουμενικό Πατριαρχείο, φέροντας επάξια τον ιστορικό τίτλο «*Οικουμενικός Πατριάρχης*», τίτλο που φέρουν οι Πατριάρχες Κωνσταντινουπόλεως από τον 6ο αιώνα.

Όλοι γνωρίζουμε ότι ο Οικουμενικός μας Πατριάρχης εργάζεται αδιάκοπα και ακούραστα για την συμφιλίωση μεταξύ των χριστιανικών Εκκλησιών, τον αμοιβαίο σεβασμό μεταξύ θρησκειών, τα ανθρώπινα δικαιώματα και την διάσωση του περιβάλλοντος. Οι προσπάθειές του να ενισχύσει τη θρησκευτική ελευθερία και τα ανθρώπινα δικαιώματα, οι πρωτοβουλίες του να προωθήσει τη θρησκευτική ανοχή ανάμεσα στις διάφορες θρησκείες του κόσμου, μαζί με το έργο του προς την κατεύθυνση της διεθνούς ειρήνης και της προστασίας του περιβάλλοντος, τον έχουν δίκαια τοποθετήσει στην κορυφή των παγκόσμιων οραματιστών, ως ένα απόστολο αγάπης, ειρήνης και συμφιλίωσης και του έχουν αποδώσει τον τίτλο του Πράσινου Πατριάρχη, ενώ το 1997 του απονεμήθηκε το Χρυσό Μετάλλιο από το Αμερικανικό Κογκρέσο.

Υπάρχει πληθώρα δημοσιευμάτων για τις ημέρες και τα έργα του Οικουμενικού Πατριάρχη Βαρθολομαίου, όμως, μια σημαντική πτυχή της πολυσχιδούς προσωπικότητας και του έργου Του, την οποία ερχόμαστε να τιμήσουμε και να προβάλλουμε σήμερα, αποτελεί η συμβολή Του στη διατήρηση, και προστασία, της 'ζώσας' Πολιτιστικής Κληρονομιάς του Βυζαντίου και κατ' επέκταση του Χριστιανισμού, συμπεριλαμβανομένων των υλικών και άυλων ή πνευματικών αγαθών. Τα έργα συντήρησης και διάσωσης της Βυζαντινής Κληρονομιάς του Οικουμενικού Πατριαρχείου, επί Πατριαρχίας Βαρθολομαίου, παρουσίασε αναλυτικά η Δρ. Φλώρα Καραγιάννη, *Διευθύντρια του Ευρωπαϊκού Κέντρου Βυζαντινών & Μεταβυζαντινών Μνημείων και Έφορος του Πατριαρχικού Ιδρύματος Πατερικών Μελετών*, στο συνέδριο που οργανώθηκε προς τιμήν του Παναγιότατου στην Θεσσαλονίκη το Μάιο του 2022, παραθέτοντας ένα μακροσκελή κατάλογο αυτών. Και σε αυτά τα έργα θα εστιάσω και εγώ σήμερα συνοπτικά.

Από τους πρώτους χριστιανικούς αιώνες έως σήμερα, ο επικεφαλής ιεράρχης της κάθε Εκκλησίας, μητρόπολης ή επισκοπής, εκτός από το ποιμαντικό και λειτουργικό του έργο είναι υπεύθυνος για τη συντήρηση και διάσωση του κτιριακού και πολιτιστικού πλούτου της

μητρόπολης ή επισκοπής του. Ο Οικουμενικός μας πατριάρχης δεν αποτελεί εξαίρεση, αντιθέτως, αποτελεί ένα λαμπρό παράδειγμα της παράδοσης αυτής. Με την ακατάπαυστη μέριμνα του στη διάρκεια διακονίας του, επί τρεις ολόκληρες δεκαετίες, υλοποιήθηκαν δεκάδες έργα για την μερική ή ολική αποκατάσταση της βυζαντινής και μεταβυζαντινής κληρονομιάς που σώζεται στην Κωνσταντινούπολη και στα περίχωρά της.

Εργάζεται ακούραστα και κρατώντας χαμηλούς τόνους για τη διατήρηση αυτής της κληρονομιάς, εξασφαλίζοντας τους οικονομικούς πόρους και στηρίζοντας το έργο της μελέτης, της τεκμηρίωσης, της συντήρησης και κατά συνέπεια της διαιώνισης εκκλησιαστικών μνημείων και κειμηλίων σε όλη την Τουρκική επικράτεια.

Από τα πρώτα έργα της πατριαρχίας του Βαρθολομαίου, υπήρξε η πλήρης αποκατάσταση και διακόσμηση του ίδιου του πατριαρχικού ναού του Αγίου Γεωργίου, στην παλαιά του αίγλη, η οποία υλοποιήθηκε με τη γενναιόδωρη προσφορά του Παναγιώτη Αγγελόπουλου, Άρχοντος Μεγάλου Λογοθέτη και Ευεργέτη του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως και της οικογένειάς του, το 1994. Στο πλαίσιο αυτής της χορηγίας αποκαταστάθηκε και το ιδιαίτερα εντυπωσιακό ξυλόγλυπτο τέμπλο, έργο πιθανότατα του 17^{ου} αιώνα, ο πατριαρχικός θρόνος, ο οποίος αποτέλεσε δώρο του Πατριάρχη Ιερεμία του δεύτερου (Β΄) στον πατριαρχικό ναό της Παναγίας Παμμακαρίστου το 1577, και ο άμβωνας, έργο του 1703.

Ως φύλακας της χριστιανοσύνης και της μεγάλης κληρονομιάς του Βυζαντίου, το Πατριαρχείο διέσωσε στην έδρα του έναν μεγάλο αριθμό φορητών εικόνων, πολλές από τις οποίες, συντηρήθηκαν μέσα στα χρόνια της πατριαρχίας του Βαρθολομαίου. Το διάστημα 1997-2000 συντηρήθηκε ένας πολύ μεγάλος αριθμός εικόνων, από το Φανάρι, το Μπαλουκλί, τη Χάλκη και άλλους ναούς της Αρχιεπισκοπής Κωνσταντινουπόλεως από τους «συντηρητές χωρίς σύνορα». Από αυτές, αξίζει να αναφέρουμε την πολύ σπουδαία εικόνα της Παναγίας Παισολύπης, που εκτίθεται και κοσμεί τον κεντρικό ναό της Μονής Αγίας Τριάδας στην Χάλκη. Η εικόνα συντηρήθηκε στο Πατριαρχείο, από ομάδα συντηρητών από την Ελλάδα και το εξωτερικό, και το 2004 παρουσιάστηκε στην έκθεση «Byzantium: Faith and Power», στο Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης, ως κορυφαίο δείγμα της Παλαιολόγειας τέχνης της Κωνσταντινούπολης, που αποτέλεσε πρότυπο για όλη την τέχνη της Ανατολής.

Στο πλαίσιο της μέριμνας του Οικουμενικού Πατριάρχη Βαρθολομαίου, για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς που διέσωσε το Πατριαρχείο, ανέθεσε στους βυζαντινολόγους Φλώρα Καραγιάννη και Χαράλαμπο Χοτζάκογλου την καταγραφή όλων των κειμηλίων του. Η καταγραφή αυτή απέδωσε στο Πατριαρχείο έναν πλήρη κατάλογο για όλες τις κατηγορίες κειμηλίων μεταξύ των οποίων, μεταλλικά, κεντητά, περίφημοι επιτάφιοι, πέπλοι και άλλα.

Τα κειμήλια αυτά, μελετήθηκαν συστηματικά, επιλέχθηκαν όσα μπορούν να εκτεθούν, πραγματοποιήθηκε μουσειολογική και μουσειογραφική μελέτη από την αρχιτέκτονα Δήμητρα Γουργιώτη, εγκρίθηκε από τη Σύνοδο, και σύντομα πρόκειται να εκτεθούν στο Σκευοφυλάκιο του Πατριαρχείου μας.

Το Πανεπιστήμιο μας και ειδικά το Τμήμα Συντήρησης Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης, είχε την τιμή να γνωρίσει από κοντά τον Οικουμενικό Πατριάρχη και να λάβει ίδια γνώση για την ευαισθησία του και την διακριτική αλλά καταλυτική δράση του στο πεδίο αυτό, μέσω του προγράμματος συντήρησης της εμβληματικής και ιδιαίτερα σπάνιας ψηφιδωτής εικόνας της Παναγίας της Παμμακαρίστου, έργο των αρχών του 12^{ου} αιώνα. Μιας εικόνας, άρρηκτα συνδεδεμένης με την ίδια την ιστορία του Οικουμενικού Πατριαρχείου, καθώς αποτελούσε την εφέστια εικόνα του ομώνυμου βυζαντινού ναού που αποτέλεσε την έδρα του Πατριαρχείου αμέσως μετά την Άλωση, το διάστημα 1456-1587. Η συντήρηση της εικόνας, την οποία ανέλαβα ή ίδια, περιλαμβάνει πλήρη διαγνωστικό έλεγχο με σύγχρονες τεχνικές, ψηφιακή τρισδιάστατη απεικόνιση, ανάλυση των υλικών κατασκευής και ραδιοχρονολόγηση.

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε από το Ίδρυμα Αικατερίνη Λασκαρίδη, με πρωτοβουλία του Προέδρου του, κ. Παναγιώτη Λασκαρίδη, και υλοποιήθηκε με την παροχή ειδικού επιστημονικού εξοπλισμού και εμπειρογνωμοσύνης από διεπιστημονική ομάδα του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής με πρωτεργάτες την ομιλούσα, τον Κοσμήτορα της Σχολής Καθ. Γ. Φακορέλλη, τον πρόεδρο του Τμήματος Καθ. Σ. Μπογιατζή, και τους καθηγητές κ. Δ. Μακρή και κ. Λ. Καραμπίνη.

Ο ίδιος ο Παναγιότατος παρακολούθησε στενά το έργο σε κάθε στάδιο του και ενέκρινε τη μεταφορά της εικόνας εκτός Φαναρίου, για πρώτη φορά μετά την εγκατάσταση του Πατριαρχείου στο Φανάρι περί το 1600, προκειμένου να πραγματοποιηθεί η εξέταση της με ραδιογραφικές μεθόδους σε δύο διαφορετικές νοσοκομειακές μονάδες της Πόλης. Και ήταν ο ίδιος ο Οικουμενικός μας Πατριάρχης που μας συνέστησε και μας εξασφάλισε την πρόσβαση στο υπερσύγχρονο ακτινολογικό κέντρο του Αμερικανικού Νοσοκομείου της Κωνσταντινουπόλεως.

Έτσι με την αμέριστη στήριξη του έγινε δυνατή η εκπόνηση ενός μεγάλου και ιδιαίτερα δύσκολου έργου συντήρησης που διακρίνεται διεθνώς για την καινοτομία στην ερευνητική διαδικασία και στην εφαρμογή των βέλτιστων πρακτικών, και που ήδη αποτελεί ένα παράδειγμα για την υλοποίηση αντίστοιχων έργων σε μεγάλα μουσεία της Αμερικής και της Ευρώπης που έχουν στην κατοχή τους αντίστοιχα έργα. Είναι σαφές ότι χωρίς την ευρύτητα του πνεύματος και της αντίληψης του Οικουμενικού Πατριάρχη, δεν θα μπορούσε ποτέ να υλοποιηθεί ένα καινοτόμο και πρωτότυπο έργο συντήρησης από το οποίο προέκυψαν ανεκτίμητα επιστημονικά ευρήματα.

Πέραν όμως του ίδιου του Φαναρίου, επί Οικουμενικού Πατριάρχη Βαρθολομαίου πραγματοποιήθηκαν εργασίες σε σχεδόν όλους τους ναούς της Αρχιεπισκοπής Κωνσταντινουπόλεως.

Στον παλαιότερο από αυτούς, στον ναό της Παναγίας Μουχλιώτισσας, που αποτελεί τον μοναδικό βυζαντινό ναό που δεν μετετράπη σε τζαμί, αλλά υπέστη πολλές μετατροπές ανά τους αιώνες, τα έτη 1996-1997 και το 2001, επί πατριαρχίας του Βαρθολομαίου,

πραγματοποιήθηκαν εργασίες αποκατάστασης, με δωρεές του Χρήστου Πάμπαλου, Γεράσιμου Βασιλόπουλου και Παναγιώτου Καραλάζου.

Οι υπόλοιποι βυζαντινοί ναοί, όπως γνωρίζετε, μετατράπηκαν σε τζαμιά αμέσως μετά την Άλωση, και η επιμέλειά τους, συντήρηση και προστασία, ανήκει στο τουρκικό κράτος. Στην Πόλη όμως διασώζεται ένας μεγάλος αριθμός ναών του 18^{ου} -19^{ου} αιώνα.

Οι ναοί αυτοί, αποτελούν μοναδική μαρτυρία μιας πολύ σημαντικής περιόδου στην εξέλιξη της αρχιτεκτονικής, η οποία περιλαμβάνει ένα κράμα στοιχείων της Ορθόδοξης Ανατολικής, της Δυτικής και της Οθωμανικής παράδοσης, και συνιστούν ένα σημαντικό κεφάλαιο στην κληρονομιά του Οικουμενικού μας Πατριαρχείου και κατ' επέκταση του Ελληνισμού. Σε πολλούς από αυτούς τους ναούς, επί πατριαρχίας Βαρθολομαίου, συντελέστηκαν εργασίες, οι οποίες είχαν ως στόχο τη διάσωση και αποκατάσταση των όποιων καταστροφών έχουν αυτοί υποστεί, τόσο στις φέρουσες τοιχοποιίες και στις στέγες όσο και στον διάκοσμό τους.

Αξίζει να αναφερθούν δύο χαρακτηριστικά παραδείγματα. Η αποκατάσταση του ναού των **Εισοδίων της Παναγίας, της κοινότητας Σταυροδρομίου** στο κέντρο της Πόλης, κτίσμα του αρχιτέκτονα Χατζή Κομνηνού Κάλφα, του 1804, και ο **Ιερός Ναός Αγίας Τριάδας Σταυροδρομίου**, στην πλατεία Ταξίμ, κτισμένος το διάστημα 1867-1880, στον τύπο της σταυροειδούς βασιλικής με τρούλο. Ο πρώτος υπέστη πολλές επεμβάσεις ήδη από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα, και στις αρχές του 20^{ου} αι., κάποιες από τις οποίες, οδήγησαν σε περαιτέρω προβλήματα και φθορές στο εσωτερικό του μνημείου. Το διάστημα 2004-2009 υπό την έγκριση των αρμόδιων τουρκικών αρχών, πραγματοποιήθηκαν επεμβάσεις που διέσωσαν τον σπουδαίο αυτό ναό και εξασφάλισαν τη λειτουργικότητα του και τη διατήρηση του για τις επόμενες γενεές.

Ο δεύτερος ναός, η Αγία Τριάδα υπέστη σοβαρές καταστροφές κατά τα γεγονότα της 6η-7η Σεπτεμβρίου 1955, (γνωστά και ως Σεπτεμβριανά). Στο τέλος της δεκαετίας του '90, με χορηγία του Παναγιώτη Αγγελόπουλου, προς τον Οικουμενικό Πατριάρχη Βαρθολομαίο, πραγματοποιήθηκαν ανακαινιστικά έργα στο εσωτερικό και στο εξωτερικό του Ναού, υπό την επίβλεψη του Κωνσταντινουπολίτη αρχιτέκτονα Απόστολου Πορίδη, τα οποία διήρκεσαν δύο περίπου χρόνια.

Γενικά, οι εργασίες μερικής ή ολικής αποκατάστασης ναών της Πόλης επί πατριαρχίας Βαρθολομαίου συνιστούν ένα μακροσκελή κατάλογο έργων, ο οποίος ανανεώνεται διαρκώς όσο ο Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος, με τις συγκεκριμένες ευαισθησίες και το ζήλο του, συνεχίζει να προσελκύει μικρούς και μεγάλους δωρητές, να συμπορεύονται με το δικό του όραμα, τους δικούς του στόχους για τη συνέχιση της παράδοσης της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας και τη διάσωση του βυζαντινού πολιτισμού, στην ίδια την κοιτίδα του Βυζαντίου, την Κωνσταντινούπολη, αλλά και σε όλον τον χριστιανικό κόσμο. Πρόσφατα παραδείγματα αποτελούν τα έργα συντήρησης που πραγματοποιήθηκαν σε δύο ναούς της Ίμβρου και σε ένα μεγάλο αριθμό φορητών εικόνων της Ίμβρου και της Κωνσταντινουπόλεως, από το Ευρωπαϊκό Κέντρο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων, με πρωτοβουλία της Προέδρου του Καθηγήτριας Ναταλίας Πούλου και της Διευθύντριας Δρ. Φλώρα Καραγιάννη.

Η παρουσίαση των έργων συντήρησης επί Πατριαρχίας Βαρθολομαίου, θα μπορούσε να αποτελέσει το αντικείμενο μιας ολόκληρης ημερίδας ή ακόμα και διδακτορικής διατριβής, κάτι που με αυτή την ευκαιρία, δηλώνω τη βούληση μου να επιμεληθώ στο προσεχές μέλλον.

Πέραν τούτων όμως, ο Οικουμενικός Πατριάρχης, σε συνεργασία με τοπικούς παράγοντες της Τουρκίας, επιδιώκει να επισκέπτεται συχνά διάφορες περιοχές της χώρας, πατρογονικές εστίες ελληνισμού (Καππαδοκία, Μύρα της Λυκίας, Πέργαμος κ.ά.), όπου και τελεί τη Θεία Λειτουργία στα ερείπια ναών, σε ένδειξη συναδέλφωσης, κατευνασμού και αλληλοκατανόησης, **διατηρώντας έτσι την ιστορική μνήμη και την πνευματικότητα των ιστορικών αυτών τόπων.**

Κατά τη διάρκεια της Πατριαρχίας του τελέστηκε για πρώτη φορά μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή, Θεία Λειτουργία στο ιστορικό μοναστήρι της Παναγίας Σουμελά τον Δεκαπενταύγουστο του 2010, η οποία τα επόμενα δώδεκα χρόνια απετέλεσε θεσμοθετημένο γεγονός. Ομοίως για πρώτη φορά μετά το 1922 τελέστηκε αγιασμός των υδάτων την ημέρα των Θεοφανίων του 2019 στην Τρίγλια της Προύσας, ενώ προσφάτως τελέστηκε θεία Λειτουργία και στον ιστορικό ναό της Παναγίας Παραμυθίας (Βλαχ Σαράι) στην Κωνσταντινούπολη. Οι ενέργειες αυτές αποτελούν κάθε φορά μια νέα υπόμνηση και θέτουν ισχυρά θεμέλια για τη διαφύλαξη, τη συντήρηση και την ανάδειξη της βυζαντινής και μεταβυζαντινής πολιτιστικής κληρονομιάς.

Παράλληλα, στέκεται πάντα στο πλευρό των Ρωμαϊκών κοινοτήτων της Πόλης, που φροντίζουν για τη συντήρηση και τη διάσωση της νεότερης αρχιτεκτονικής κληρονομιάς του Ελληνισμού, που συμπεριλαμβάνει σημαντικά ιστορικά κτήρια με ιδιαίτερο αρχιτεκτονικό ύφος. Έχει αναφέρει πολλές φορές δημόσια τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η ομογένεια της Κωνσταντινουπόλεως γενικά, αλλά και το Οικουμενικό Πατριαρχείο, ειδικότερα. Την επίλυση των προβλημάτων αυτών επιζητεί με κατά καιρούς δηλώσεις του στον Τύπο, συναντήσεις με την Τουρκική πολιτειακή ηγεσία, αλλά και μέσω της διπλωματικής οδού, γεγονός που τον καθιστά ανεκτίμητο δίαυλο επικοινωνίας, συμφιλίωσης και συνεργασίας. Σημαντικότερο αυτών θεωρείται το θέμα της άδειας επαναλειτουργίας της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης, η οποία παραμένει κλειστή με απόφαση των Τουρκικών Αρχών από το 1971. Είναι δε ιδιαίτερα σημαντικό, το γεγονός ότι οι εγκαταστάσεις της Σχολής, συντηρούνται και αξιοποιούνται για την πραγματοποίηση ημερίδων και συνεδρίων κρατώντας έτσι ζωντανό το πνεύμα της σπουδής και διάχυσης της γνώσης.

Ιδιαίτερη μέριμνα λαμβάνει το Οικουμενικό Πατριαρχείο, και για τη διατήρηση και προστασία των χειρόγραφων και σπάνιων έντυπων βιβλίων που διασώθηκαν από την πυρκαγιά που έπληξε το Πατριαρχείο το 1738, τα οποία αποτελούν πραγματικούς θησαυρούς και ορόσημα, της διαχρονικής πνευματικής διακονίας του Οικουμενικού Θρόνου. Επιπλέον, διατηρούνται και ψηφιοποιούνται όλα τα γραπτά τεκμήρια, κυρίως Πατριαρχικά έγγραφα, που επέζησαν από ιστορικές καταστροφές, ενώ παρέχεται πρόσβαση σε ερευνητές που μελετούν την ιστορία του Οικουμενικού Πατριαρχείου και του νεότερου ελληνισμού.

Ο Οικουμενικός Πατριάρχης στηρίζει και όλες τις δραστηριότητες των Ρωμαϊκών κοινοτήτων και τον αγώνα τους **για τη διατήρηση της πολιτιστικής τους ταυτότητας, της γλώσσας και της νεότερης και σύγχρονης ιστορίας της ομογένειας**, συμβάλλοντας καταλυτικά και στην διατήρηση της **‘άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς’** όπως αυτή ορίζεται από την Σύμβαση της UNESCO για τη Διαφύλαξη της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς (2003).

Στην άυλη ή πνευματική πολιτιστική κληρονομιά, συμπεριλαμβάνονται οι προφορικές παραδόσεις και εκφράσεις, η ίδια η γλώσσα ως φορέας της, καθώς και οι κοινωνικές πρακτικές, οι τελετουργίες και οι εορταστικές εκδηλώσεις. Σημαντικός αριθμός εκφράσεων και στοιχείων της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, εμπεριέχουν έντονες εκφράσεις της θρησκευτικότητας μιας κοινότητας ή σχετίζονται άμεσα με θρησκευτικά γεγονότα και περιστάσεις. Στη διατήρηση αυτής της κληρονομιάς, της άυλης ή πνευματικής, ο Παναγιότατος συμβάλει καθοριστικά, αποτελώντας ουσιαστικά και ο ίδιος, μέσω του θεσμού, μέρος της ίδιας της «ζώσας πολιτιστικής κληρονομιάς».

Τέλος, το Οικουμενικό Πατριαρχείο κατέχει κομβικό ρόλο και στη διατήρηση ενός παγκοσμίως αναγνωρισμένου πολιτιστικού αγαθού της ανθρωπότητας, της ψαλτικής τέχνης. Η μνημοτεχνική απόδοση των μελωδιών στις εκκλησιαστικές ακολουθίες και τα χαρακτηριστικά στοιχεία και ιδιώματά της, αποτελεί μια ζωντανή παραδοσιακή τέχνη και θεωρείται από τα σημαντικότερα πολιτισμικά αγαθά, που συμβάλλουν δυναμικά στον αυτοπροσδιορισμό και την αυτογνωσία του νεότερου ελληνισμού. Η εγγραφή της Βυζαντινής Μουσικής / Ψαλτικής στον Αντιπροσωπευτικό Κατάλογο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ανθρωπότητας, αποφασίστηκε κατά τη 14η συνεδρίαση της αρμόδιας Διακυβερνητικής Επιτροπής της Unesco, στις 11 Δεκεμβρίου 2019.

Συνοψίζοντας, ο Οικουμενικός μας Πατριάρχης, μέσω της πολυσχιδούς του δράσης έχει συμβάλει τα μέγιστα στη συντήρηση, προστασία, ανάδειξη και διαίωνιση της πολιτιστικής κληρονομιάς του Βυζαντίου, που αποτελεί ένα σημαντικό κεφάλαιο της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς, αλλά στη διατήρηση της ‘ζώσας’ πνευματικής κληρονομιάς του Ελληνισμού και της ιστορικής μνήμης της παρούσας και των μελλοντικών γενεών, εντός και εκτός των συνόρων της ελληνικής επικράτειας.

Για όλους αυτούς τους λόγους, είναι μεγάλη μας τιμή και χαρά να τον ανακηρύσσουμε σήμερα Επίτιμο Διδάκτορα του Τμήματος μας, και ευχόμαστε να συνεχίσει επί πολλά έτη και με υγεία, την υψηλή και εξόχως υπεύθυνη διακονία Του, και να πραγματώνει πάντα όσα στοχάζεται και με σθένος επιδιώκει, προγραμματίζει και προωθεί.

Παναγιότατε, ευλογείτε! Αξιότιμες κυρίες και κύριοι, ευχαριστώ για την προσοχή σας!